

Dadansoddiad o Adroddiadau Arolygu CYSAG Sir Ddinbych

Haf 2016

(Adroddiadau a gyhoeddwyd yn nhymer y Gwanwyn)

5 ysgol

Ysgol	Dyddiadau	Arolygydd sy'n Adrodd
Ysgol Bro Elwern	Tachwedd 2015	Mervyn Jones
<p>Mae Ysgol Gynradd Bro Elwern ym mhentref Gwyddelwern wrth ymyl Corwen, Sir Ddinbych. Mae wedi'i ffedereiddio gydag Ysgol Betws Gwerfyl Goch. Mae'r ysgol yn darparu addysg ar gyfer disgyblion rhwng 3 ac 11 oed. Cymraeg yw'r iaith bob dydd a phrif gyfrwng y dysgu a'r addysgu. Cyflwynir Saesneg yn ffurfiol yng nghyfnod allweddol 2. Mae tua hanner y disgyblion yn dod o gartrefi Cymraeg eu hiaith. Nid oes unrhyw ddisgybl yn dod o gefndir lleiafrifol ethnig. Caiff disgyblion eu derbyn i'r dosbarth meithrin ar sail llawn-amser ym mis Medi yn dilyn eu trydydd pen-blwydd. Yn ystod yr arolygiad, roedd 44 o ddisgyblion ar y gofrestr. Maent yn cael eu haddysgu gan ddau o athrawon llawn-amser mewn dau ddsbarth oedran cymysg. Mae tua 10% o'r disgyblion yn gymwys i gael prydau ysgol am ddim, sydd yn is na'r cyfartaledd cenedlaethol. Mae tua 7% ar gofrestr anghenion dysgu ychwanegol yr ysgol. Mae'r nifer yn sylweddol is na'r cyfartaledd ar gyfer Cymru. Nid oes gan unrhyw ddisgybl ddatganiad o anghenion addysgol arbennig.</p>		
Ysgol Bryn Collen	Tachwedd 2015	Mrs Linda Jane Williams
<p>Mae Ysgol Bryn Collen yn nhref Llangollen yn awdurdod lleol Sir Ddinbych. Mae'r adeilad yn cael ei rannu gydag ysgol arall sy'n darparu addysg Gymraeg. Mae'r ysgol yn darparu ar gyfer disgyblion rhwng tair ac un ar ddeg oed. Ar hyn o bryd, mae 170 o ddisgyblion ar y gofrestr, gan gynnwys 22 sy'n mynychu'r feithrinfa yn rhan-amser. Mae wyth o ddsbarthiadau prif ffrwd gyda phlant o'r un oedran.</p> <p>Y cyfartaledd tair blynedd ar gyfer cyfran y disgyblion sy'n gymwys i gael prydau ysgol am ddim yw 16%. Mae hyn yn is na'r cyfartaledd ar gyfer Cymru, sef 20%. Mae'r ysgol wedi nodi bod gan tua 16% o ddisgyblion anghenion dysgu ychwanegol, sy'n is na chyfartaledd Cymru. Mae gan ychydig iawn o ddisgyblion ddatganiadau o anghenion addysgol arbennig. Mae bron pob un o'r disgyblion o ethnigrwydd gwyn Prydeinig ac mae ychydig o ddisgyblion yn siarad Saesneg fel iaith ychwanegol. Mae ychydig iawn o ddisgyblion yn siarad Cymraeg fel iaith gyntaf.</p>		
Ysgol Clawdd Offa	Chwefror 2016	Richard Hawkey
<p>Mae Ysgol Clawdd Offa ym Mhrestatyn yn Sir Ddinbych. Mae'r rhan fwyaf o'r disgyblion yn byw yn lleol. Mae tua 32% o'r disgyblion yn gymwys i gael prydau ysgol am ddim. Mae hyn yn llawer uwch na'r cyfartaledd cenedlaethol (20%). Mae nifer y disgyblion ar y gofrestr yn cynyddu'n gyflym. Ar hyn o bryd, mae gan yr ysgol 409 o ddisgyblion, gan gynnwys 47 disgybl sy'n mynychu'r dosbarth meithrin yn rhan-amser. Mae hyn yn cymharu â thipyn dros 300 o ddisgyblion dwy flynedd yn ôl. Mae 16 dosbarth. Mae'r ysgol yn derbyn disgyblion i'r dosbarth meithrin yn dair oed. Ychydig iawn o'r disgyblion sy'n derbyn gofal gan yr awdurdod lleol. Nid oes gan unrhyw ddisgybl ddatganiad o anghenion addysgol. Mae'r ysgol yn nodi 24% o'r disgyblion fel rhai sydd ag anghenion dysgu ychwanegol. Saesneg yw prif iaith y cartref i'r rhan fwyaf o ddisgyblion. Ychydig iawn o ddisgyblion a ddaw o gefndir lleiafrifol ethnig neu sy'n defnyddio'r Gymraeg fel eu hiaith gyntaf. Mae tua 6% o'r disgyblion yn derbyn cymorth gyda Saesneg fel iaith ychwanegol. Nid yw'r ysgol wedi gwahardd unrhyw ddisgyblion o fewn y flwyddyn ddiwethaf.</p>		
Ysgol Llanfair DC	Rhagfyr 2015	Sioned Hywel Thomas
<p>Mae Ysgol Llanfair Dyffryn Clwyd yn ysgol ddwyieithog sydd wedi'i lleoli tua dwy filltir o dref Rhuthun. Mae'n gwasanaethu pentrefi Llanfair a Phwllglas a'r ardal gyfagos ac fe'i cynhelir gan awdurdod lleol Sir Ddinbych. Mae saith deg tri y cant o ddisgyblion presennol yr ysgol yn dewis cael eu haddysgu drwy gyfrwng y Gymraeg. Mae 102 o ddisgyblion ar y gofrestr, gan gynnwys 13 o ddisgyblion oedran meithrin. Caiff plant eu derbyn ar sail rhan-amser ym mis Medi sy'n dilyn eu pen-blwydd yn dair oed ac ar sail llawn-amser yn y mis Medi canlynol. Mae'r ysgol yn cael ei threfnu'n chwe dosbarth, gyda dau ohonynt yn cynnwys disgyblion oedran cymysg.</p> <p>Daw pedwar deg naw y cant o'r disgyblion o gartrefi Cymraeg eu hiaith. Mae tua 5% o'r disgyblion yn gymwys i gael prydau ysgol am ddim, sydd yn is na'r cyfartaledd sirol a chenedlaethol. Ychydig iawn o ddisgyblion a ddaw o gefndir lleiafrifol ethnig. Mae tua 17% o'r disgyblion ag anghenion dysgu ychwanegol, sydd ychydig yn is na'r cyfartaledd cenedlaethol. Nid oes unrhyw ddisgybl gydag anghenion addysgol arbennig.</p>		
Ysgol Gynradd Gatholig Mair	Ionawr 2016	Mr Richard Lloyd
<p>Mae Ysgol Gynradd Gatholig Mair yn y Rhyl, yn awdurdod lleol Sir Ddinbych. Mae gan yr ysgol 334 o ddisgyblion rhwng tair ac un ar ddeg oed ar y gofrestr, gan gynnwys 42 sy'n mynychu'r feithrinfa ar sail rhan-amser. Mae 13 dosbarth yn yr ysgol. Mae tua 27% o'r disgyblion yn gymwys i gael prydau ysgol am ddim. Mae hyn yn uwch na'r cyfartaledd ar</p>		

gyfer Cymru (20%). Mae'r ysgol wedi nodi fod gan oddeutu 20% o ddisgyblion anghenion dysgu ychwanegol. Ychydig iawn o ddisgyblion sydd â datganiad o anghenion addysgol arbennig. Mae tua 74% o'r disgyblion o ethnigrwydd gwyn Prydeinig. Mae lleiafrif o ddisgyblion o dras Ewropeaidd, Asiaidd, Tseineaidd, hil gymysg neu dras arall. Mae tua 24% o'r disgyblion yn siarad iaith heblaw Saesneg yn y cartref. Roedd pedwar gwaharddiad cyfnod penodol yn ystod y llynedd.

SYLWADAU CADARNHAOL

Perfformiad Cyfredol:

Cwestiwn Allweddol 1: Pa mor dda yw'r Canlyniadau?

Safonau

- Mae disgyblion Blwyddyn 6, er enghraifft, yn defnyddio eu medrau'n effeithiol mewn ymchwiliad gwyddonol i gofnodi eu rhagfynegiadau a'u canfyddiadau. Mewn hanes, maent yn defnyddio arddull dyddiadur i drafod camau a gymerwyd gan y swffragetiaid ac mewn addysg grefyddol maent yn cofnodi agweddau ar y Pentecost. (Bryn Collen)

Lles:

- Mae llawer o ddisgyblion yn cyfrannu'n briodol at y gymuned leol drwy gymryd rhan mewn gwasanaethau, cyngherddau a gweithgareddau i ddathlu hanes cyn Dywysog Cymru, Owain Glyndŵr. Mae hyn yn codi eu hymwybyddiaeth o'u cyfrifoldebau cymunedol. (Bro Elwern)

Cwestiwn Allweddol 2: Pa mor dda yw'r ddarpariaeth?

Profiadau dysgu:

- Mae'r ysgol yn darparu ystod eang o brofiadau dysgu diddorol sy'n ennyn diddordeb y disgyblion yn dda. Mae'n cwrdd â gofynion y Cyfnod Sylfaen, y Cwricwlwm Cenedlaethol a'r maes llafur cytunedig ar gyfer addysg grefyddol. (Bro Elwern)
- Mae'r cwricwlwm yn darparu cyfleoedd addas i ddisgyblion ddysgu am ddinasyddiaeth fyd-eang, mae cysylltiadau da gydag ysgolion yn Lesotho a Nepal, sy'n codi eu hymwybyddiaeth o fywyd plant mewn ardaloedd sy'n wahanol iawn i Gymru. (Bro Elwern)
- Mae staff yn datblygu ymwybyddiaeth y disgyblion o ddinasyddiaeth fyd-eang yn llwyddiannus trwy waith ar fasnach deg, cysylltiadau ag ysgolion yn yr Eidal a Nepal, a thrwy waith yn ystod yr Eisteddfod Ryngwladol. (Bryn Collen)
- Mae'r ysgol yn hyrwyddo dinasyddiaeth fyd-eang yn llwyddiannus trwy waith pwnc ar wledydd eraill o gwmpas y byd. (Clawdd Offa)
- Mae'r ysgol yn darparu profiadau cyfoethog trwy gynllunio parhaus sy'n bodloni gofynion y Fframwaith Rhifedd a Llythrennedd, y Cwricwlwm Cenedlaethol, egwyddorion y Cyfnod Sylfaen ac addysg grefyddol yn llwyddiannus. (Llanfair DC)
- Mae'r ysgol yn darparu ystod werthfawr o brofiadau i ddisgyblion ehangu eu gwybodaeth a'u dealltwriaeth o ddatblygiad cynaliadwy a dinasyddiaeth fyd-eang. Mae hyn yn cynnwys astudio gwledydd fel Ethiopia, cynnal wythnos Tseineaidd a gweithgareddau ysgol goedwig. O ganlyniad, mae dealltwriaeth disgyblion o faterion amgylcheddol a materion byd-eang yn datblygu'n dda. (Llanfair DC)

- Mae trefniadau i ddatblygu disgyblion fel dinasyddion byd-eang yn nodweddiadol gref o'r ysgol. Mae'r ysgol yn cymryd pob cyfle i ddathlu amrywiaeth o fewn cymuned yr ysgol a'r byd ehangach yn llwyddiannus, er enghraifft trwy astudiaethau o ddiwylliannau a chysylltiadau eraill gydag ysgol yn Ethiopia. (Ysgol Mair)

Gofal, cymorth ac arweiniad:

- Mae'r ysgol yn hyrwyddo datblygiad ysbrydol, moesol a diwylliannol y disgyblion yn llwyddiannus trwy ddarparu gwasanaethau addoli ar y cyd a thrwy weithgareddau cwricwlwm ehangach. Gwahoddir ymwelwyr i arwain yr addoliad ac mae cyfleoedd i ddisgyblion fyfyrion ar destunau cyfoes, megis gofalu am yr amgylchedd ac ystyried plant a phobl sy'n llai ffodus na hwy eu hunain. Caiff hyn ei adlewyrchu yn yr ymdrechion i godi arian ar gyfer pobl Nepal ar ôl y daeargryn yn 2014. (Bro Elwern)
- Caiff y disgyblion lawer o gyfleoedd i ddatblygu eu dealltwriaeth o faterion moesol a chymdeithasol. Mae'r ysgol yn hyrwyddo datblygiad diwylliannol y disgyblion yn dda trwy ystod o ymweliadau ac ymwelwyr, gan gynnwys gwaith gyda Gŵyl Fringe Llangollen. (Bryn Collen)
- Caiff y disgyblion lawer o gyfleoedd gwerthfawr i ddatblygu eu dealltwriaeth o faterion moesol a chymdeithasol. Mae'r ysgol yn hyrwyddo datblygiad diwylliannol y disgyblion yn dda trwy ystod o ymweliadau a chyfleoedd i ddysgu am y Flwyddyn Newydd Tsieineaidd, er enghraifft. Mae gweithredoedd o addoli ar y cyd bob dydd yn rhoi cyfleoedd addas i ddisgyblion fyfyrion a datblygu eu hymwybyddiaeth ysbrydol yn briodol. (Clawdd Offa)
- Mae'r ysgol yn darparu'n dda iawn ar gyfer datblygiad ysbrydol, moesol, cymdeithasol a diwylliannol y disgyblion. Mae'r gwasanaethau boreol a chyfleoedd i fyfyrion rhan amlwg ym mywyd yr ysgol ac yn hyrwyddo datblygiad ysbrydol y disgyblion yn effeithiol. Mae hyn yn cynnwys ymweliadau rheolaidd gan y ficer a gwasanaethau 'Agor y Llyfr', ac o ganlyniad, mae gwerthoedd fel tegwch yn cael eu meithrin yn dda. (Llanfair DC)
- Mae profiadau dysgu yn rhoi cyfleoedd gwerthfawr i'r disgyblion ddatblygu eu dealltwriaeth yn ysbrydol, yn foesol, yn gymdeithasol ac yn ddiwylliannol. Mae sesiynau addoli ar y cyd ac amser cylch yn galluogi disgyblion i ystyried eu gwerthoedd a'u credoau eu hunain, yn ogystal â theimladau a safbwyntiau pobl eraill. Mae'r holl ddisgyblion yn ymweld â'r eglwys leol ar gyfer dathliadau, yn enwedig adeg y Nadolig, y Pasg a'r offeren i'r rhai sy'n gadael. Mae'r ysgol yn dathlu ei phoblogaeth amrywiol yn llwyddiannus trwy gydol y flwyddyn mewn digwyddiadau fel wythnos ryngwladol, lle mae disgyblion yn dysgu am ddiwylliannau a chredoau eraill. (Ysgol Mair)

Yr Amgylchedd Dysgu:

- Mae gan yr ysgol bolisiau, cynlluniau a gweithdrefnau sy'n sicrhau cyfle cyfartal i bob disgybl ac sy'n hyrwyddo cydraddoldeb yn llwyddiannus. Mae parch at amrywiaeth hiliol a chydaddoldeb yn cael eu hyrwyddo'n llwyddiannus. (Bro Elwern)
- Mae'r ysgol yn darparu amgylchedd cynhwysol a chroesawgar i'r holl ddisgyblion. Mae'r holl staff yn trin disgyblion yn gyfartal ac yn hyrwyddo amrywiaeth yn llwyddiannus. (Bryn Collen)
- Mae'r ysgol yn gymuned gynnes, groesawgar a chynhwysol. Mae'r ethos gofalgwr yn annog disgyblion i gael parch a goddefgarwch tuag at eraill. (Clawdd Offa)

- Mae'r ysgol yn amgylchedd gofalgwr a chefnogol sy'n gwerthfawrogi pob disgybl yn gyfartal. Mae ymrwymiad yr ysgol i ddathlu amrywiaeth yr holl ddisgyblion yn nodwedd amlwg o'i gwaith. O ganlyniad, mae diwylliant o ofal, goddefgarwch a pharch at ei gilydd yn treiddio drwy'r ysgol. (Ysgol Mair)

Cwestiwn Allweddol 3: Pa mor dda yw'r arweinyddiaeth a'r rheolaeth?

Arweinyddiaeth

- Mae'r pennaeth yn hyrwyddo cymuned ofalgwr, gynhwysol ar gyfer yr ysgol yn seiliedig ar ei hethos Cristnogol cryf. Mae'n rhannu hyn yn llwyddiannus gyda'r holl ddisgyblion, staff, llywodraethwyr a rhieni. O ganlyniad, mae pob aelod o gymuned yr ysgol yn cael ymdeimlad cryf o berthyn. (Ysgol Mair)

Gweithio mewn Partneriaeth:

- Mae staff yn gwneud cysylltiadau helaeth, pwrpasol gyda'r gymuned leol, gan gynnwys cymryd rhan yng ngwasanaeth lleol Sul y Cofio a gorymdaith yr Eisteddfod Ryngwladol, i wella cyfleoedd dysgu disgyblion yn llwyddiannus. Mae'r cysylltiadau hyn yn hyrwyddo moeseg gref o gyfranogiad cymunedol ym mywyd a gwaith yr ysgol. (Bryn Collen)